

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย ตามลำดับคือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7
2. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียน โครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 7 ที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในรูปแบบชั้นอนุบาลศึกษา โครงการอนุบาลชนบท จำนวน 567 โรงเรียน และศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 7 จำนวน 7 ศูนย์

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 7 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane' 1970 : 581) แล้วนำมาเทียบสัดส่วนเป็นรายจังหวัด และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ N คือ ประชากร = 567

n คือ กลุ่มตัวอย่างประชากร

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้ = .05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{567}{1 + 567(.05)^2} \\ &= 235 \end{aligned}$$

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร = 235 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย

ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน	235	คน
ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา	457	คน
รวมผู้ให้ข้อมูล	692	คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ในศูนย์พัฒนาการศึกษา
ระดับก่อนประถมศึกษา ประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 7 ใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง
คือ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง
ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

แบบสอบถาม มีจำนวน 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา

แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ มีขอบเขตการสร้างดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่มีคำถามเกี่ยวกับการบริหารในด้านการ
แปลงแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาไปสู่การสอน ด้านการจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการให้

แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา และคํานการจัดประสบการณ์และกิจกรรม

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มีคําดมเกี่ยวกับการปฏิบัติในคํานการ
แปลงแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาไปสู่การสอน คํานการจัดบ้จจัยที่เชื่อถือการใ้
แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา และคํานการจัดประสบการณ์และกิจกรรม

แบบสอบถามแต่ละฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check - list) และแบบเติมคํา (Fill in the bank)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใ้แนวการจัดประสบการณ์
ชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ
(Check - list) และแบบปลายเปิด (Open - ened)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใ้แนวการจัด
ประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check - list) และ
แบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open - ened)

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีคําดมเกี่ยวกับบริการเอกสาร สื่อ
การเรียนการสอน การพัฒนาครู การนิเทศ และการวัดและประเมินผล ของ
ศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 7 ที่จัด
บริการใ้กับโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
เขตการศึกษา 7

2.2 การสร้างเครื่องมือใ้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือใ้ในการวิจัย ผู้วิจัยคํานการตามลําคับ
ขั้นตอนนี้

1. ศึกษาแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งคํารว เอกสาร บทความที่เกี่ยวกับ
แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา หลักสูตรและการใ้หลักสูตร และงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา
แก้ไข
4. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตาม
ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
5. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาแก้ไขแล้วไปใช้
กับกลุ่มตัวอย่างประชากร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขอความร่วมมือ จากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขอความร่วมมือไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 7 จากนั้นผู้วิจัย ได้จัดส่งแบบสอบถามให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 7 ดำเนินการ จัดส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมกับดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาการประถมศึกษาประจำจังหวัด ในเขตการศึกษา 7 และไปรับแบบสอบถามคืนที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตามที่ กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งหมดไปวิเคราะห์โดยหาค่า ความถี่ และค่าร้อยละ เป็นรายชื่อทั้งของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา โดยหา ค่าสถิติเป็นตอน ๆ เหมือนกันทั้ง 2 ฉบับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ แนวการจัดประสบการณ์
ชั้นอนุบาลศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตาราง
ประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 4 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และ
นำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และโรงเรียนในโครงการ
อนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 สรุปได้ว่า

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 41 - 45 ปี
และช่วงอายุที่ต่างออกไปจากนี้คือ 36 - 41 ปี ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดตาก
อายุ 46 - 50 ปี ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดเพชรบูรณ์ และอายุ 51 ปีขึ้นไป
ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดอุตรดิตถ์ วุฒิต่างการศึกษาผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่
วุฒิปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร เพชรบูรณ์
อุตรดิตถ์ และนครสวรรค์ และวุฒิปริญญาตรี การศึกษามัธยมศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน
ในจังหวัดตาก พิษณุโลก สุโขทัย และพิจิตร ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่ศึกษาระดับ
บริหารการศึกษาก่อนเข้าเป็นผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดตาก ส่วนใหญ่ศึกษาระดับ
และผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับบุคลากรทางการศึกษา ระดับ
ก่อนประถมศึกษา เป็นเวลา 1 วัน แต่มีในบางจังหวัดที่ผู้บริหารส่วนใหญ่เข้ารับการ
อบรมเป็นเวลา 3 วัน ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ และเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่จะได้รับการ
อบรมจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แต่บางจังหวัด ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่
ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร และพิษณุโลก ได้รับการอบรมจากศูนย์พัฒนาการศึกษา ระดับ
ก่อนประถมศึกษาประจำจังหวัด

1.2 ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุระหว่าง 31 - 35 ปี มีวุฒิปริญญาตรี ทางครุศาสตร์บัณฑิต และในบางจังหวัดที่ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาส่วนใหญ่ มีวุฒิปริญญา คือ ปกศ.สูง ใต้แก่ จังหวัดตาก การศึกษาวิชาเอก ส่วนใหญ่ศึกษา วิชาเอกประถมศึกษา มีในบางจังหวัดที่ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาวิชาเอก ภาษาไทย ใต้แก่ จังหวัดพิจิตร สังคมศึกษา ใต้แก่ จังหวัดตาก และอนุบาลศึกษา ใต้แก่ จังหวัดพิษณุโลก ประสบการณ์การสอนระดับก่อนประถมศึกษา ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 1 - 2 ปี เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับบุคลากรทางการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา เป็นเวลา 3 วัน ซึ่งจัดโดยศูนย์พัฒนาการศึกษา ระดับก่อน ประถมศึกษา แต่ในบางจังหวัดครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมจากสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด สำหรับการสอนอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากชั้นอนุบาลศึกษา ใต้แก่ จังหวัดพิจิตร สุโขทัย และเพชรบูรณ์ พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้อำนาจการสอน แต่มี หน้าที่รับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน คือ งานวิชาการ และงานอื่น ๆ ที่ต่างออกไป คือ งานธุรการ ใต้แก่ จังหวัดพิจิตร และเพชรบูรณ์ งานพัสดุ ใต้แก่ จังหวัดตาก และงานโครงการอาหารกลางวัน ใต้แก่ จังหวัดนครสวรรค์

1.3 โรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ใน บางจังหวัดส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่สุดคือ จังหวัดเพชรบูรณ์ พิจิตร และสุโขทัย สถานที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาล และสุขาภิบาล จัดการศึกษา ชั้นอนุบาลศึกษามาแล้ว 1 - 2 ปี และมีบางจังหวัด โรงเรียนส่วนใหญ่จัดการศึกษา ชั้นอนุบาลศึกษามาแล้ว 3 - 4 ปี

2. สภาพการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา

2.1 คำนวณการแปลงแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาไปสู่การจัด ประสบการณ์และกิจกรรมพบว่า โรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบทส่วนใหญ่มีการ ดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา คือ มีการกำหนดนโยบายซึ่งส่วนใหญ่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ แต่ก็มีบางจังหวัดที่มีนโยบายมุ่งเน้นต่างออกไปคือ ให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย

อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ใ้แก่ โรงเรียนในจังหวัดพิจิตรและสุโขทัย และให้ครูสามารถจัดประสบการณ์และกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใ้แก่ จังหวัดตาก การกำหนดนโยบายดังกล่าว พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการกำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ให้ข้อมูล และในบางจังหวัดส่วนใหญ่มีส่วนร่วมกำหนดนโยบายร่วมกับคณะครูในโรงเรียน คือ จังหวัดพิจิตร และพิษณุโลก การเตรียมการเกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา พบว่าในด้านการบริหาร ส่วนใหญ่เตรียมการโดยกำหนดบุคลากรผู้สอน ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม และเตรียมอาคารสถานที่และสื่อวัสดุอุปกรณ์ ในด้านการปฏิบัติการสอนพบว่า ส่วนใหญ่เตรียมการศึกษาแนวและแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา เตรียมสื่อการเรียนการสอน และจัดเตรียมห้องเรียน การติดตามผลการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีสังเกตการจัดประสบการณ์และกิจกรรมของครูผู้สอน แต่ก็มี การดำเนินการในลักษณะอื่น คือ การตรวจบันทึกการจัดประสบการณ์และกิจกรรมของครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา ซึ่งพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ในจังหวัดสุโขทัย และกำแพงเพชร ติดตามผลด้วยวิธีนี้ แล้วจากการติดตามผลดังกล่าวแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่นำผลการติดตามมาใช้ปรับปรุงกิจกรรมการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา และเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา และการพัฒนาการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติ โดยการสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เอง และมีการนิเทศเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา

เกี่ยวกับการจัดทำและใช้เอกสารและคู่มือประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา พบว่าเอกสารเกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาที่โรงเรียนไม่มี ส่วนใหญ่คือ คู่มือผลิตสื่อด้วยวัสดุราคาถูก สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา และมีเอกสารอื่น ๆ คือ คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งพบว่าโรงเรียนไม่มีเอกสารเล่มนี้เป็นส่วนใหญ่เช่นกัน คือ โรงเรียนในจังหวัดพิจิตร และสุโขทัย และประเมินพัฒนาการใ้แก่ โรงเรียนในจังหวัดสุโขทัย และเอกสารที่เกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาที่โรงเรียนมีไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่คือหนังสือต้นแบบสื่อตามหน่วยการเรียนรู้ในแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา และมีเอกสารอื่น ๆ คือ

แผนภาพการจัดกิจกรรมประจำวัน ซึ่งพบว่าโรงเรียนมีเอกสารเล่มนี้ไม่เพียงพอเป็นส่วนใหญ่เช่นกันคือ โรงเรียนในจังหวัดพิจิตรและสุโขทัย สำหรับการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาเพิ่มเติม พบว่าส่วนใหญ่ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา เป็นผู้จัดทำด้วยตนเอง

2.2 ด้านการจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา พบว่าโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท ส่วนใหญ่มีการดำเนินการเกี่ยวกับ

การคัดเลือกครูเข้าสอนชั้นอนุบาลศึกษา ปีการศึกษา 2531 ส่วนใหญ่คัดเลือกโดยพิจารณาจากคุณสมบัติ เช่น รักเด็ก มีความสามารถในด้านศิลปะ ฯลฯ และมีวิธีคัดเลือกอื่น ๆ อีกคือ พิจารณาจากประสบการณ์การสอน ส่วนใหญ่เป็นการปฏิบัติในจังหวัดพิษณุโลก และพิจิตร และสอบถามความสมัครใจ ส่วนใหญ่ปฏิบัติในจังหวัดสุโขทัย

สำหรับครูผู้สอนที่สอนชั้นอนุบาลศึกษา ส่วนใหญ่มีความสมัครใจสอน แต่ไม่ถนัดในการสอน และมีการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะให้กับครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาของโรงเรียน โดยการให้เข้ารับการอบรม

งบประมาณที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมและประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ส่วนใหญ่ใช้เงินวัสดุห้องเรียนเปิดใหม่ หรือวัสดุรายหัว ยกเว้นจังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้เงินที่ได้จากการบริจาค การใช้งบประมาณดังกล่าว ส่วนใหญ่เน้นหนักด้านสื่อการเรียนการสอน

สถานที่ที่ใช้จัดห้องเรียนชั้นอนุบาลศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ชั้นล่างสุดของอาคาร สภาพและลักษณะห้องเรียนอากาศถ่ายเทได้ดี และมีในบางจังหวัดที่มีสภาพและลักษณะห้องดินต่างออกไปคือ พื้นที่ห้องกว้างขวางเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิจิตรและพิษณุโลก และแสงสว่างในห้องเรียนมีเพียงพอ ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียน ส่วนใหญ่จัดมุมบ้าน และยังมีการจัดมุมประสบการณ์อื่น ๆ อีก คือ มุมหนังสือ ซึ่งพบในจังหวัดพิษณุโลก เพชรบูรณ์ และกำแพงเพชร มุมบล็อก ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก และกระตานปายนิเทศ ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ และกระบะทราย ได้แก่ จังหวัดตาก

สื่อการเรียนการสอน วัสดุและอุปกรณ์ พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ มีการช่วยเหลือสนับสนุนครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา โดยจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน เป็นค่าวัสดุ อุปกรณ์ ยกเว้นจังหวัดกำแพงเพชร ส่วนใหญ่สนับสนุนโดยจัดหาวัสดุท้องถิ่น มาใช้ในการจัดทำ สภาพของสื่อการเรียนการสอนที่ใช้สำหรับจัดประสบการณ์และกิจกรรม ชั้นอนุบาลศึกษา ส่วนใหญ่ใช้การได้ก็แต่ไม่เพียงพอ ซึ่งครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาส่วนใหญ่ แก้ไขโดยการหยิบยืมจากชั้นอื่นในโรงเรียน แต่มีในบางจังหวัดที่ครูผู้สอนแก้ไขโดยวิธีอื่น คือ หยิบยืมจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ได้แก่ จังหวัดตากและอุตรดิตถ์ และ ขอความร่วมมือในการจัดทำจากคณะครูในโรงเรียน ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร และ สำหรับอุปกรณ์ประจำห้องเรียน พบว่าอุปกรณ์ประจำห้องเรียนที่โรงเรียนไม่มี ส่วนใหญ่ คือที่เก็บหรือแขวนของใช้ส่วนตัวนักเรียน และอุปกรณ์ประจำห้องเรียนที่โรงเรียนมี แต่ไม่เพียงพอเป็นส่วนใหญ่อีกคือ ตู้หรือชั้นเก็บของ แต่มีอุปกรณ์ประจำห้องเรียนอื่น ๆ คือ อุปกรณ์สำหรับนอน ซึ่งพบว่าโรงเรียนมีไม่เพียงพอเป็นส่วนใหญ่อีกเช่นกัน ได้แก่ โรงเรียน ในจังหวัดกำแพงเพชร และอุปกรณ์ประจำห้องเรียนที่โรงเรียนมีแต่ชำรุดใช้การไม่ได้ก็ ส่วนใหญ่คือ อุปกรณ์สำหรับนอน และมีอุปกรณ์ประจำห้องเรียนชนิดอื่น ๆ ที่โรงเรียน ในบางจังหวัดมีแต่ชำรุดใช้การไม่ได้ก็เป็นส่วนใหญ่อีกคือ ที่เก็บหรือแขวนของใช้ส่วนตัว นักเรียนได้ แต่จังหวัดพิจิตร และตาก โตะ-เก้าอี้นักเรียนหรือที่นั่งทำงานของนักเรียน ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์

การจัดการวางกิจกรรมประจำวันโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำ โดย ปรับปรุงตารางกิจกรรมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยปรับเปลี่ยน เวลาการทำกิจกรรม และมีการจัดทำในลักษณะอื่น ๆ อีก ซึ่งโรงเรียนในบางจังหวัดจัดทำ เป็นส่วนใหญ่อีกคือ ปรับปรุงตารางกิจกรรมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยเพิ่มหรือลดกิจกรรมบางกิจกรรม ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก อุตรดิตถ์ และพิจิตร และ จัดทำตารางกิจกรรมโดยใช้แนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ จังหวัดตาก สุโขทัย และเพชรบูรณ์

2.3 ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมชั้นอนุบาลศึกษา พบว่าโรงเรียน ในโครงการอนุบาลชนบทปฏิบัติเกี่ยวกับ

การจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา พบว่ากิจกรรม
ที่ทำไต่ยากส่วนใหญ่คือ เกมการศึกษา และมีกิจกรรมอื่น ๆ พบว่าครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา
ในบางจังหวัด ส่วนใหญ่ปฏิบัติและทำไต่ยากคือ การร้องเพลง โต้แ้ก จังหวัดสุโขทัย
และกำแพงเพชร การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนพบว่าส่วนใหญ่ปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียน
มากกว่านอกห้องเรียน และมีการปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะอื่น ๆ คือ ปฏิบัติกิจกรรมใน
ห้องเรียนและนอกห้องเรียนใกล้เคียงกัน ซึ่งพบในจังหวัดอุตรดิตถ์ และพิษณุโลก การ
จัดกิจกรรมตามตารางกิจกรรมประจำวันและแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา
ส่วนใหญ่จัดไต่ไม่ครบเพราะขาดอุปกรณ์ ส่วนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้าน
ต่าง ๆ ของนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เพื่อพัฒนาการร่างกาย
กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) เพื่อพัฒนาอารมณ์-จิตใจ กิจกรรมการเล่นตามมุม
เพื่อพัฒนาการสังคม และกิจกรรมเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาสติปัญญา วิธีการที่ใช้
จัดประสบการณ์และกิจกรรมพบว่าส่วนใหญ่จัดกิจกรรมโดยวิธีแบ่งกลุ่ม

การจัดกิจกรรมเสริมการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา พบว่า
ด้านการบริหารมีการจัดกิจกรรมบริการให้กับนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็น
กิจกรรมการให้ภูมิคุ้มกันโรค การจัดอาหารเสริม การรักษาสุขภาพของปาก การจัด
กิจกรรมการแสดงต่าง ๆ ในวันสำคัญของทางราชการ ดำเนินการช่วยเหลือครูผู้สอน
ชั้นอนุบาลศึกษา ให้สามารถจัดกิจกรรมตามตารางการจัดกิจกรรมประจำวันและแผนการจัด
ประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา โดยให้ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา ไปศึกษาคูงานการจัด
กิจกรรมนั้น ๆ จากห้องเรียนหรือโรงเรียนอื่น ๆ และดำเนินการร่วมกับชุมชนหรือ
หน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลศึกษา
ของโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ แต่มีการดำเนินการที่
เกี่ยวข้องในค้ำอื่น ๆ ที่ต่างออกไป ซึ่งในบางจังหวัดดำเนินการเป็นส่วนใหญ่คือ
เกี่ยวกับค้ำสุขภาพอนามัย ไต่แ้ก จังหวัดเพชรบูรณ์ และตาก สำหรับค้ำปฏิบัติ
การสอนนั้น พบว่ากิจกรรมเสริมการจัดประสบการณ์ที่ใช้ส่วนใหญ่คือ เพลง

การนิเทศและติดตามผล พบว่าส่วนใหญ่มีการนิเทศ ซึ่งผู้นิเทศ ส่วนใหญ่คือผู้บริหารโรงเรียน แต่ยังมีบุคคลอื่น ๆ ซึ่งทำการนิเทศเป็นส่วนใหญ่ ใน บางจังหวัดคือ เจ้าหน้าที่ในศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาประจำจังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก สำหรับวิธีการนิเทศที่ผู้นิเทศใช้ส่วนใหญ่คือ การสังเกตการสอน และมีวิธีอื่น ๆ อีกคือ การแจกเอกสาร ซึ่งพบว่าเป็นวิธีที่ผู้นิเทศในจังหวัดตาก ใช้ เป็นส่วนใหญ่

การวัดและประเมินผล พบว่าส่วนใหญ่มีการวัดและประเมินผล โดยการสังเกต และมีวิธีอื่นอีกคือ ทรวจผลงาน ผลงานพบเป็นส่วนใหญ่ในจังหวัด เพชรบูรณ์

3. สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา

3.1 ด้านการแปลงแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ไปสู่การจัด ประสบการณ์และกิจกรรม พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้แนวการจัดประสบการณ์ของ โรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 มีดังนี้

การวางแผนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดและการดำเนิน ตามนโยบายคือ ครูมีแผนงานหรือโครงการที่ต้องปฏิบัติมาก และสำหรับการวางแผน การใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษานั้น ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ ไม่เพียงพอ

การจัดทำ/จัดหา และใช้เอกสารคู่มือครูเกี่ยวกับการใช้ แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาคือ เอกสารไม่เพียงพอ ส่วนการใช้เอกสารนั้น ปรากฏว่าไม่มีปัญหา และการจัดทำแผนการสอนย่อย หรือ บันทึกการสอนพบว่าไม่มีปัญหา

3.2 ด้านการจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลศึกษา พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้แนวการจัดประสบการณ์ในโรงเรียน โครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 มีดังนี้

การเพิ่มพูนความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์
ชั้นอนุบาลศึกษา ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาแต่ในบางจังหวัด พบว่ามีปัญหาคือ จังหวัดนครสวรรค์
กำแพงเพชร และเพชรบูรณ์ ซึ่งปัญหาที่พบในบางจังหวัดนั้นส่วนใหญ่คือ ขาดแหล่ง
เพิ่มพูนความรู้ ใต้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ และกำแพงเพชร และขาดเอกสารค้นคว้า
ใต้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์

งบประมาณในการสนับสนุนการใช้แนวการจัดประสบการณ์
ชั้นอนุบาลศึกษาของโรงเรียน พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินการ
ไม่เพียงพอ

อาคารสถานที่ พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหา เกี่ยวกับบริเวณที่จัด
เครื่องเล่นสนามสับแคบ แต่ยังมีปัญหาในลักษณะอื่นอีกคือ ห้องเรียนไม่เพียงพอ ซึ่ง
พบว่าเป็นปัญหาส่วนใหญ่ของจังหวัดสุโขทัย ด้านการจัดห้องเรียนพบว่าไม่มีปัญหา

สื่อการเรียนการสอน พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหา เกี่ยวกับสื่อไม่
เพียงพอ

3.3 ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรม พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจาก
การใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 มีดังนี้

กิจกรรมการจัดประสบการณ์ พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
และประสบการณ์ตามแนวและแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวกับ
สติปัญญาและความสามารถของนักเรียนในห้องแตกต่างกันมาก และในบางจังหวัดมีปัญหา
ที่ต่างออกไปคือ เกี่ยวกับกิจกรรมในแผนการจัดประสบการณ์บางกิจกรรมค่อนข้างยาก
ซึ่งพบว่าเป็นปัญหาส่วนใหญ่ของจังหวัดนครสวรรค์ และอุตรดิตถ์ สำหรับการจัดกิจกรรมเสริม
การจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับขาดอุปกรณ์

การนิเทศและติดตามผล พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา แต่บางจังหวัด
คือ จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่ามีปัญหาคือ การนิเทศไม่ต่อเนื่อง

การวัดและประเมินผล พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา แต่ในบางจังหวัด
คือ จังหวัดพิษณุโลก พบว่ามีปัญหาคือ ขาดเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินพัฒนาการ
ของเด็ก

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผลการวิจัย เรื่องการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา
ในโรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7
มีข้อควรอภิปรายดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมสัมมนา
เกี่ยวกับการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก หรือชั้นอนุบาลศึกษา ร้อยละ 76.99 เป็นการ
อบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จัดโดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 7 ใช้เวลาอบรม 1 วัน การอบรมนี้จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้กับ
ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท
เพราะการจัดการศึกษาระดับนี้แตกต่างจากการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา คือ
มุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาตามวัยครบทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ
สังคมและสติปัญญา มิใช่มุ่งจะให้อ่าน เขียนได้ดังเช่นในระดับประถมศึกษา (สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 3) ผู้บริหารจึงควรได้เข้าใจ
หลักการวิธีการจัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จึง
ดำเนินการอบรมผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา โดยมีวิทยากรแกนนำจาก
ศูนย์พัฒนาการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาประจำจังหวัด เป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับ
หลักการบริหารและการจัดประสบการณ์และกิจกรรมแก่นักเรียน โดยผู้บริหารใช้เวลา
เข้ารับการอบรม 1 วัน แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วปรากฏว่ายังมีผู้บริหารโรงเรียน
ที่ยังไม่ได้เข้ารับการอบรมถึงร้อยละ 23.01 อาจจะทำให้การปฏิบัติการใช้แนวการจัด
ประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 7 ควรจะได้ดำเนินการอบรมผู้บริหารโรงเรียนที่ยังไม่เคย
เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กหรืออนุบาล เพื่อให้สามารถใช้แนว
การจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สำหรับครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา
ส่วนใหญ่มิได้ประสบการณ์การสอน 1 - 2 ปี เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
ชั้นเด็กเล็กหรือชั้นอนุบาลศึกษา มีงานที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอนชั้นอนุบาลศึกษา

ได้แก่ งานวิชาการ งานธุรการ งานพัสดุ และงานโครงการอาหารกลางวัน เป็นต้น ซึ่งอธิบายได้ว่า การที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนชั้นอนุบาลศึกษา เพียง 1 - 2 ปี อาจเป็นเพราะโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 7 ส่วนใหญ่จัดการศึกษาในระดับนี้มาเป็นเวลา 1 - 2 ปีเช่นกัน การอบรมของครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา เป็นการอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในลักษณะเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน แต่เน้นหนักด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมใช้เวลาอบรม 3 วัน ในระหว่างอบรมจะมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การใช้แผนการจัดประสบการณ์ การจัดทำสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาเป็นเด็กที่กำลังอยู่ในวัยซุกซน อยากรู้อยากเห็น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด การที่ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาต้องใช้เวลาไปทำงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร ทำให้มีเวลาดูแลช่วยเหลือเด็กน้อยลง ซึ่งอาจจะเกิดอุบัติเหตุ หรือทำให้การจัดประสบการณ์ และกิจกรรมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงไม่ควรมอบหมายงานอื่น ๆ ให้ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาอีก ซึ่งถ้ามีการแก้ไขจุดบกพร่องนี้ อาจทำให้การจัดการศึกษาชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 7 มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

การแปลงแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ไปสู่การจัดประสบการณ์และ กิจกรรมเกี่ยวกับการวางแผน ผลการวิจัยพบว่า มีการดำเนินการดังนี้คือ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ ถึงเมื่อนโยบายดังกล่าว จะไม่สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา คือ เป็นประสบการณ์ที่มุ่งเสริมสร้างพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์-จิตใจ และสังคมเพื่อปูพื้นฐานชีวิตที่ดีให้แก่เด็กไทย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 231) ก็ตามแต่มีความสอดคล้องกับจุดหมายแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา คือ การจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา มุ่งหมายที่จะปลูกฝังให้เด็กมีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละคนในด้านต่าง ๆ คือ มีทักษะพื้นฐานที่จะเรียนในระดับประถมศึกษาได้ อย่างไรก็ตามโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

เขตการศึกษา 7 ก็มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ที่มุ่งให้เด็กนักเรียนมีพัฒนาการทางกาย สติปัญญา อารมณ์-จิตใจ และสังคมเช่นกัน ทั้งนี้โดยภาพรวมแล้วจึงกล่าวได้ว่า โรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 กำหนดนโยบายสอดคล้องกับ หลักการและจุดหมายของแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา นอกจากนี้ยังมีการ ดำเนินการด้านการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนคือ การเตรียมการเกี่ยวกับการ กำหนดบุคลากรผู้สอน การจัดบุคลากรเข้ารับการอบรม การติดตามผลการใช้แนวการจัด ประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ซึ่งติดตามโดยการสังเกตการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ของครูผู้สอน การนำผลการติดตามการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาไปใช้ ประโยชน์ในการปรับปรุงกิจกรรมการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา และเป็นข้อมูลใน การจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาต่อไป และดำเนินการปฏิบัติการสอนมีการเตรียมการ เกี่ยวกับการศึกษาแนวและแผนการจัดประสบการณ์ การจัดเตรียมสื่อ และห้องเรียน อีกร้อย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการปฏิบัติต่อเนื่องจากการกำหนดนโยบายหรือ แนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา กล่าวคือ หลังจากกำหนดนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติแล้ว ฝ่ายต่าง ๆ คือ ฝ่ายบริหารและ ฝ่ายปฏิบัติการสอน ก็มีการเตรียมการและดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้การจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลศึกษาวรรลุตามนโยบายต่อไป สำหรับการดำเนินการด้านวางแผนนี้พบว่ามีปัญหา เกี่ยวกับงบประมาณไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับงบประมาณน้อยเนื่องจากจำนวน นักเรียนน้อย ทำให้ค่ารายหัวที่ได้มีน้อย ขณะเดียวกันต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ มากมาย จึงทำให้งบประมาณไม่เพียงพอ

การแปลงแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาไปสู่การจัดประสบการณ์และ กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดทำและใช้เอกสารประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่าเอกสารที่โรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 ไม่มี ส่วนใหญ่คือ คู่มือการผลิตสื่อด้วย วัสดุราคาถูกสำหรับใช้ก่อนประถมศึกษา คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และแผนภาพการจัดกิจกรรมตามตารางกิจกรรมประจำวัน เอกสารดังกล่าวนับว่าเป็น เอกสารที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลศึกษาเป็นอย่างมากกล่าวคือ คู่มือ

ผลิตภัณฑ์วัสดุราคาถูกลงสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา เป็นเอกสารที่เป็นแนวทางในการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนขึ้นใช้เอง ช่วยให้ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา สามารถผลิตสื่อขึ้นใช้เองด้วยวัสดุท้องถิ่นได้ คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นเอกสารที่มีประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะได้บรรจุหลักการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรม สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาได้ สำหรับแผนภาพการจัดกิจกรรมประจำวันนั้นเป็นสื่อที่จะสื่อให้นักเรียนทราบว่า ในช่วงเวลาต่าง ๆ เขาจะต้องปฏิบัติกิจกรรมอะไรบ้าง ทั้งนี้เพราะเด็กในระดัมนี้อ่านหนังสือไม่ออกต้องอาศัยจากภาพ ดังนั้นจะเห็นว่าเอกสารดังกล่าวมีความสำคัญและจำเป็นมากซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรจะต้องจัดหาไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป และเอกสารที่โรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 มีไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่คือ หนังสือผลิตสื่อต้นแบบตามหน่วยการเรียนรู้ ในแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ซึ่งเป็นหนังสือซึ่งกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำขึ้นใหม่เพื่อช่วยเหลือครูที่ไม่ถนัดในด้านการถ่ายภาพหรือจัดทำสื่อที่ใช้ในแผนการจัดประสบการณ์ช่วยให้สามารถทำสื่อการสอนขึ้นใช้เองได้ ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดหาไว้ให้ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาใช้ประโยชน์เช่นกัน และสำหรับการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาเพิ่มเติม นั้น ส่วนใหญ่ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำเอง ทั้งนี้เนื่องจากรับการสนับสนุนจากผู้บริหารในค่านวัสดุและอุปกรณ์ และการดำเนินการด้านเอกสารส่วนใหญ่นอกจากเอกสารไม่เพียงพอแล้วยังมีปัญหาเกี่ยวกับได้รับเอกสารล่าช้าอีกด้วย

การจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่คัดเลือกบุคลากรผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา โดยพิจารณาคุณสมบัติเฉพาะของครูผู้สอน เช่น รักเด็ก มีความสามารถในด้านศิลปะ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในระดับนี้แตกต่างจากชั้นประถมศึกษา ดังนั้นคุณสมบัติเฉพาะของครูผู้สอนจึงจำเป็นโดยเฉพาะ ความรักเด็กจะช่วยให้ผู้สอนมีความพยายามที่จะช่วยเหลือ อบรมปลูกฝังสิ่งที่ตั้งใจให้กับเด็ก และขณะเดียวกัน ความสามารถในการด้านศิลปะ คือ วาดภาพหรือเขียนหนังสือ เป็นสิ่งจำเป็นเพราะเด็กจะเรียนรู้ด้วยการ

คุณภาพและสนใจรูปภาพมาก โดยเฉพาะภาพการ์ตูน แต่อย่างไรก็ตามยังมีการคัดเลือกที่พิจารณาจากประสบการณ์การสอนและสอบถามความสมัครใจอีกด้วย ซึ่งการคัดเลือกทั้งสามลักษณะดังกล่าวหากใช้ร่วมกันจะทำให้ได้ครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การจัดครูเข้าสอนจำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด (สงัด อุทรานันท์ 2527 : 21) ซึ่งการเข้ามาสอนของครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่สมัครใจสอนแต่ไม่ถนัดในการสอนในสถานความสมัครใจสอนอาจเป็นเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่มีการคัดเลือกโดยคำนึงถึงคุณสมบัติต่าง ๆ หลายอย่างประกอบกัน แต่สำหรับไม่ถนัดในการสอนนั้นอาจเป็นเพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาทางการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยคือ พบว่าโรงเรียนมีการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ให้กับครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา โดยการจัดการอบรม ซึ่งครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาจะได้รับความรู้ในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และในการอบรมนั้นส่วนใหญ่จะมีการพาไปทัศนศึกษา ทำให้ได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น สามารถนำความรู้มาใช้ได้เป็นอย่างดี

การจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา เกี่ยวกับงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่างบประมาณที่โรงเรียนใช้ส่วนใหญ่เป็นเงินวัสดุห้องเรียนเปิดใหม่ หรือเงินรายหัวของเด็กชั้นอนุบาลศึกษา ส่วนใหญ่ใช้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนส่วนใหญ่อาจจะไม่เก็บเงินบำรุงการศึกษา เนื่องจากมีการขอยกเว้น เพราะในเขตการศึกษา 7 ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ หรือการนำเงินบำรุงการศึกษามาใช้ มีความยุ่งยากซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีเงินบำรุงการศึกษา จึงไม่คุ้นเคยกับการนำเงินบำรุงการศึกษามาใช้ และการใช้งบประมาณส่วนใหญ่เน้นหนักที่สื่อการเรียนการสอนนั้น อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาระดับนี้ มีความจำเป็นต้องใช้สื่อค่อนข้างมาก และลักษณะสื่อที่ผลิตขึ้นใช้ส่วนใหญ่ไม่ถาวรชำรุดง่ายจึงต้องจัดทำขึ้นใหม่เสมอทำให้สิ้นเปลือง ผู้บริหารจึงมีการสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ค่อนข้างมาก สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านนี้คืองบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งผู้บริหารควรสนับสนุนให้ใช้วัสดุท้องถิ่นที่หาง่ายและราคาถูกมาทดแทน และ

ขอความร่วมมือจากชุมชน จะทำให้สามารถแบ่งเบาเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอได้

การจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา เกี่ยวกับอาคารสถานที่ ผลการวิจัยพบว่าสถานที่ที่ใช้จัดห้องเรียนชั้นอนุบาลศึกษาส่วนใหญ่อยู่ชั้นล่างสุดของอาคาร สภาพห้องเรียนอากาศถ่ายเทได้ดี มีพื้นที่กว้างเหมาะสม และมีแสงสว่างเพียงพอ ซึ่งการปฏิบัติค่านี้นี้ถูกต้องเพราะเด็กชั้นอนุบาลศึกษายังเล็กมาก ถ้าจัดห้องเรียนไว้ชั้นบน หรือชั้นอื่น ๆ ที่ต้องขึ้นบันไดสูง อาจทำให้เกิดอันตรายได้ สำหรับสภาพห้องนั้น ส่วนใหญ่เป็นห้องเรียนชั้นประถมศึกษา จึงมีขนาดกว้างขวางเหมาะสม อากาศถ่ายเทได้ดีและมีแสงสว่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดห้องเรียนของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่ว่า ห้องเรียนควรมีขนาดไม่น้อยกว่า 6 x 8 เมตร มีหน้าต่างและแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 91) การจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จัดมุมต่าง ๆ หมุนเวียนกันไปคือ มุมบ้าน มุมหนังสือ กระจกานป้าย มุมบล็อก และกระบะทราย ซึ่งมุมประสบการณ์ต่าง ๆ มีความสำคัญต่อเด็กชั้นอนุบาลศึกษาเป็นอันมาก เพราะเด็กวัยนี้ออกสู่สังคมนอกบ้าน ต้องเรียนรู้ที่จะอยู่กับคนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ การที่เด็กได้เล่นตามมุมต่าง ๆ ในห้องเรียนจะช่วยให้เด็กปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้อย่างมีความสุข ซึ่งมุมประสบการณ์แต่ละมุมมีประโยชน์ต่อเด็กแตกต่างกันคือ มุมบ้านจัดเพื่อให้เด็กได้เล่นในสิ่งที่ตนชอบ มีประโยชน์ในด้านการใช้ภาษา การปรับตัวเข้ากับเพื่อน พัฒนาการทางค่านิยม สังคมและสติปัญญา มุมหนังสือเป็นการจูงใจเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน มุมบล็อก ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์โดยเด็กจะนำแท่งไม้มาต่อเป็นรูปทรงต่าง ๆ กระจกานป้าย เพื่อให้เด็กมีโอกาสตกแต่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว เช่น บ้าน ต้นไม้ สัตว์เลี้ยง กระจกานป้ายเป็นที่แสดงผลงานทางศิลปะของนักเรียน เพื่อให้เด็กเป็นคนกล้าแสดงออก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 22 - 24)

การจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน วัสดุและอุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่าสื่อที่ใช้จัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นสื่อที่จัดทำขึ้นเอง สภาพสื่อใช้การได้ดีแต่ไม่เพียงพอ และแก้ไขกรณีสื่อไม่เพียงพอโดยหยิบยืมจากชั้นเรียนอื่นในโรงเรียน และหยิบยืมจากศูนย์วิชาการกลุ่ม

โรงเรียน จะเห็นว่าการปฏิบัติในค่านี้นี้มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณส่วนใหญ่เป็นค่าวัสดุสำหรับใช้ทำสื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้สื่อที่ใช้จึงเป็นสื่อที่ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาค้นคิดขึ้นเองเป็นส่วนใหญ่ แต่งบประมาณที่ไ้รับมีน้อยจึงอาจเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้สื่อไม่เพียงพอ และอีกสาเหตุหนึ่งสื่อที่ผลิตขึ้นเองมักชำรุดง่ายจึงทำให้สื่อไม่พอใช้ สำหรับการแก้ไขที่ปฏิบัติโดยหยิบยืมจากห้องเรียนอื่น ๆ ในโรงเรียน หรือ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนนั้นเป็นการแก้ไขวิธีหนึ่งเท่านั้น ซึ่งการหยิบยืมสื่อจากห้องเรียนอื่นในโรงเรียน อาจพบปัญหาสื่อไม่เพียงพอได้อีกหรือสื่อที่ยืมมามากชำรุด สำหรับหยิบยืมจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน อาจเป็นการหยิบยืมสื่อที่มีลักษณะถาวรซึ่งศูนย์ฯ เป็นแหล่งบริการสื่อเหล่านี้อยู่แล้ว อย่างไรก็ตามการหยิบยืมจากที่อื่นอาจมีปัญหาก่อขึ้นได้ อีกทั้งนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรแก้ไขโดยจัดสรรวัสดุที่ใช้สำหรับทำสื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น และจัดหาวัสดุท้องถิ่นมาใช้ทำสื่อให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดงบประมาณและมีสื่อเพียงพอสำหรับอุปกรณ์ประจำห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่าอุปกรณ์ประจำห้องเรียนที่โรงเรียนไม่มีส่วนใหญ่คือ ที่เก็บหรือแขวนของใช้ส่วนตัวนักเรียน และอุปกรณ์ประจำห้องเรียนที่โรงเรียนมีไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่คือ ตู้เก็บของ อุปกรณ์ประจำห้องเรียนที่โรงเรียนมีแต่ชำรุด ส่วนใหญ่คือ อุปกรณ์สำหรับนอน อุปกรณ์ดังกล่าวมีความจำเป็นสำหรับการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาเป็นอย่างมาก กล่าวคือที่เก็บหรือแขวนของใช้ส่วนตัวนักเรียน ตู้หรือชั้นเก็บของช่วยให้สามารถจัดอุปกรณ์ที่เป็นชิ้นเล็ก ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ ของใช้ส่วนตัวของนักเรียนให้เป็นระเบียบดูสวยงาม ช่วยให้ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นสิ่งประทับใจในทางที่ดีสำหรับเด็ก ทำให้อยากมาโรงเรียน อุปกรณ์สำหรับนอนเป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกัน เพราะเด็กในวัยนี้ต้องการพักผ่อนเพื่อให้ร่างกายได้พัฒนาอย่างเต็มที่ จะเห็นได้จากตารางกิจกรรมประจำวัน ได้จัดช่วงเวลาไว้สำหรับให้นักเรียนพักผ่อนด้วย อุปกรณ์สำหรับนอนเช่น หมอน เสื้อ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่ง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าอุปกรณ์ประจำห้องเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ช่วยให้สามารถจัดกิจกรรมและประสบการณ์สนองความต้องการของเด็กได้ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดหาวัสดุให้ ซึ่งอาจดำเนินการโดยขอบริจาคจากผู้ปกครอง หรือใช้งบประมาณจัดซื้อ แต่สำหรับอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับนอนนั้น อาจให้เด็กนำมาจากบ้านเป็นของส่วนตัวจะช่วยลดภาระได้ทางหนึ่ง

การจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา เกี่ยวกับการจัดทำตารางการจัดกิจกรรมประจำวัน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำโดยปรับปรุงตารางกิจกรรมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยปรับเปลี่ยนเวลาในการทำกิจกรรมหรือโดยเพิ่ม หรือลดกิจกรรมบางกิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่สามารถปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ได้ เช่น การปรับเปลี่ยนเวลาการทำกิจกรรมอาจทำในกรณีที่สถานที่หรืออากาศไม่อำนวย เช่น กิจกรรมการเล่นกลางแจ้งไม่สามารถเล่นได้ในเวลาฝนตก อาจใช้กิจกรรมในวงกลมมาจัดแทน เป็นต้น สำหรับการจัดกิจกรรมโดยเพิ่มหรือลดกิจกรรมบางกิจกรรมในตารางจัดกิจกรรมประจำวัน นั้น อาจเป็นเพราะเด็กมีความเหน็ดเหนื่อยหรือได้ทำกิจกรรมบางกิจกรรมนานเกินไป จำเป็นต้องตัดกิจกรรมบางกิจกรรมออก ซึ่งตารางจัดกิจกรรมนี้สามารถปรับปรุงให้เหมาะสมได้ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า ตารางกิจกรรมประจำวันอาจจะเร็วหรือช้ากว่าตารางที่กำหนดได้ สามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนได้ แต่ควรมีกิจกรรมครบทุกประเภททั้งกิจกรรมเดี่ยวและกลุ่ม สำหรับขั้นตอนของกิจกรรมนั้นอาจเรียงลำดับใหม่ตามความสนใจของเด็ก เช่น อาจทำกิจกรรมในวงกลมก่อนแล้วจึงทำกิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเล่นตามมุมก็ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 11)

การจัดประสบการณ์และกิจกรรม เกี่ยวกับกิจกรรมการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมเล่นกลางแจ้งเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาอารมณ์-จิตใจ กิจกรรมเล่นตามมุมเพื่อพัฒนาการด้านสังคม และจัดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาสติปัญญา ซึ่งการปฏิบัตินี้สอดคล้องกับแนวการจัดกิจกรรมประจำวันคือ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ กิจกรรมเกมการศึกษานึกความพร้อม การจำแนก เปรียบเทียบและลำดับความคิด และการเล่นตามมุมเพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อน พัฒนาการด้านอารมณ์ สังคมและสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 11 - 22) สำหรับกิจกรรมที่พบว่าทำได้ยากส่วนใหญ่คือ เกมการศึกษานั้น อาจเป็นเพราะครูไม่ถนัดทางด้านนี้ หรือระดับความสามารถของเด็กแตกต่างกันมาก ซึ่ง

พบว่า เป็นปัญหาส่วนใหญ่ในการจัดกิจกรรมนี้ แต่ก็อาจแก้ไขได้ โดยแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม เพราะสามารถจัดเด็กที่มีความสามารถใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน หรือจัดเด็กเก่งกระจายไปตามกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเพื่อน ๆ ได้

การจัดประสบการณ์และกิจกรรม เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลศึกษา ผลการวิจัยพบว่ามีการจัดกิจกรรมบริการให้ภูมิคุ้มกันโรค จัดอาหารเสริม ตรวจสอบสุขภาพของปาก กิจกรรมการแสดงและนิทรรศการ กิจกรรมดังกล่าวนี้มีความสำคัญ และจำเป็นมากกล่าวคือ การให้ภูมิคุ้มกัน การตรวจสอบสุขภาพ และจัดอาหารเสริม จัดเป็นบริการเกี่ยวกับสุขภาพช่วยให้เด็กเจริญเติบโตมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านตามปกติ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้ โรงเรียนอาจดำเนินการร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานทางราชการ กิจกรรมการแสดงและนิทรรศการเป็นการแสดงผลงานของนักเรียน ซึ่งจะช่วยประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีจะเป็นประโยชน์ต่อ การขอความร่วมมือจากชุมชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับกิจกรรมเสริมการจัด ประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาที่ครูผู้สอนเฝ้าระวังคือ เพลง ซึ่งสอดคล้องกับการจัดกิจกรรม เสริมของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก (บังอร ภูมิชาติ 2531 : ๖) การจัดกิจกรรมเสริม การจัดประสบการณ์เป็นกิจกรรมที่ไม่ปรากฏในตารางกิจกรรมประจำวัน เป็นกิจกรรมเสริม บทเรียนผ่อนคลายความเครียด เป็นกิจกรรมที่ครูต้องทำอยู่เสมอ (ราศี ทองสวัสดิ์) และคณะ 2529 : 82) ซึ่งการจัดกิจกรรมเสริมต้องจัดให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ เพลง เป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาโรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 ปฏิบัติมาทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพลงเด็กเป็น เพลงสั้น ๆ จดจำง่ายและช่วยให้สนุกสนาน

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมเกี่ยวกับการนิเทศและติดตามผล ผลการวิจัย พบว่าส่วนใหญ่ผู้นิเทศคือผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนอยู่ใกล้ชิด กับครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษามากกว่าเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประจำจังหวัด จึงมีโอกาที่จะทำการนิเทศได้มาก วิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการนิเทศ ส่วนใหญ่คือการสังเกตการสอน ซึ่งการสังเกตการสอนเป็นการกระทำเพื่อจะให้คำแนะนำ มีใช้จับผิด โดยทั่วไปแล้วจะสังเกตการจัดห้องเรียน สภาพแวดล้อม การสร้างบรรยากาศ ในห้องเรียน บุคลิกภาพและพฤติกรรมการทำงานของครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 31) ซึ่งปัญหาการนิเทศ

ที่พบคือ การนิเทศไม่ต่อเนื่องทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีงานของตนเองมากและขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศ (กอบกมล พรหมมา 2529 : ฉ) ซึ่งควรแก้ไขโดยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาประจำจังหวัด ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าศูนย์ฯ จัดบริการค้ำนี้้อยู่แล้ว การได้รับการนิเทศจากศูนย์ฯ ซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาเป็นอย่างดี จะช่วยให้ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาจัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดประสบการณ์และกิจกรรม เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 7 ส่วนใหญ่ใช้วัดผลโดยวิธีสังเกต ซึ่งการสังเกตเป็นเทคนิคที่ใช้มากที่สุดในการศึกษาพฤติกรรมเด็ก การสังเกตจะทำได้ในเวลาและสถานการณ์ต่าง ๆ กันหลาย ๆ ครั้งให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 1) ซึ่งวิธีการวัดผลดังกล่าวสอดคล้องกับวิธีการวัดและประเมินผลชั้นเด็กเล็ก ซึ่งใช้วิธีการสังเกตมากที่สุด (บังอร ภูมิชาติ 2531 : ง) สิ่งสำคัญในการวัดผลคือครูต้องทำความเข้าใจกับแบบวัดและประเมินพัฒนาการให้ก่อนจึงจะทำให้การวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นไปอย่างถูกต้อง ซึ่งผลการวัดและประเมินพัฒนาการสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาได้ และนอกจากนั้นควรแจ้งให้ครูปกครองทราบถึงพัฒนาการของเด็กด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสภาพการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา ในโรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาระดับนี้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้คือ

1. หน่วยงานระดับนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียนโครงการอนุบาลชนบท โดยมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดจัดทำหนังสือหรือเอกสารที่ใช้ประกอบการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาให้กับโรงเรียนในโครงการให้เพียงพอ และควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนในโครงการนี้เพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ

2. หน่วยงานระดับปฏิบัติการ

หน่วยงานระดับปฏิบัติการ ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท ควรดำเนินการดังนี้คือ

2.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรดำเนินงานร่วมกับศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในการช่วยเหลือโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบท เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา การผลิตสื่อ อุปกรณ์ ต้นแบบ การนิเทศและติดตามผล เป็นต้น

2.2 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรส่งเฉพาะโรงเรียนที่มีความพร้อมทุกด้าน เข้าโครงการนี้เท่านั้น ทั้งนี้อาจดำเนินการสำรวจเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงก่อนแล้วจึงขออนุมัติจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2.3 กลุ่มโรงเรียน ควรผลิตสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อบริการแก่ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา หรือช่วยเหลือในการผลิตสื่อร่วมกันระหว่างโรงเรียนในโครงการอนุบาลชนบทด้วยกัน หรือจัดประชุมปฏิบัติการผลิตสื่อการเรียนการสอน

2.4 โรงเรียนควรประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุข ในการให้
ภูมิคุ้มกันกับเด็ก และขอความร่วมมือกับชุมชนด้านอาหารหรือโภชนาการ

2.5 โรงเรียนควรจัดทำตารางกิจกรรมประจำวันและปรับแผนการจัด
ประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นกับโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา
ในเขตการศึกษาอื่น ๆ
2. ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนใน
การนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
3. ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของศึกษานิเทศก์จังหวัด
และศึกษานิเทศก์อำเภอ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา